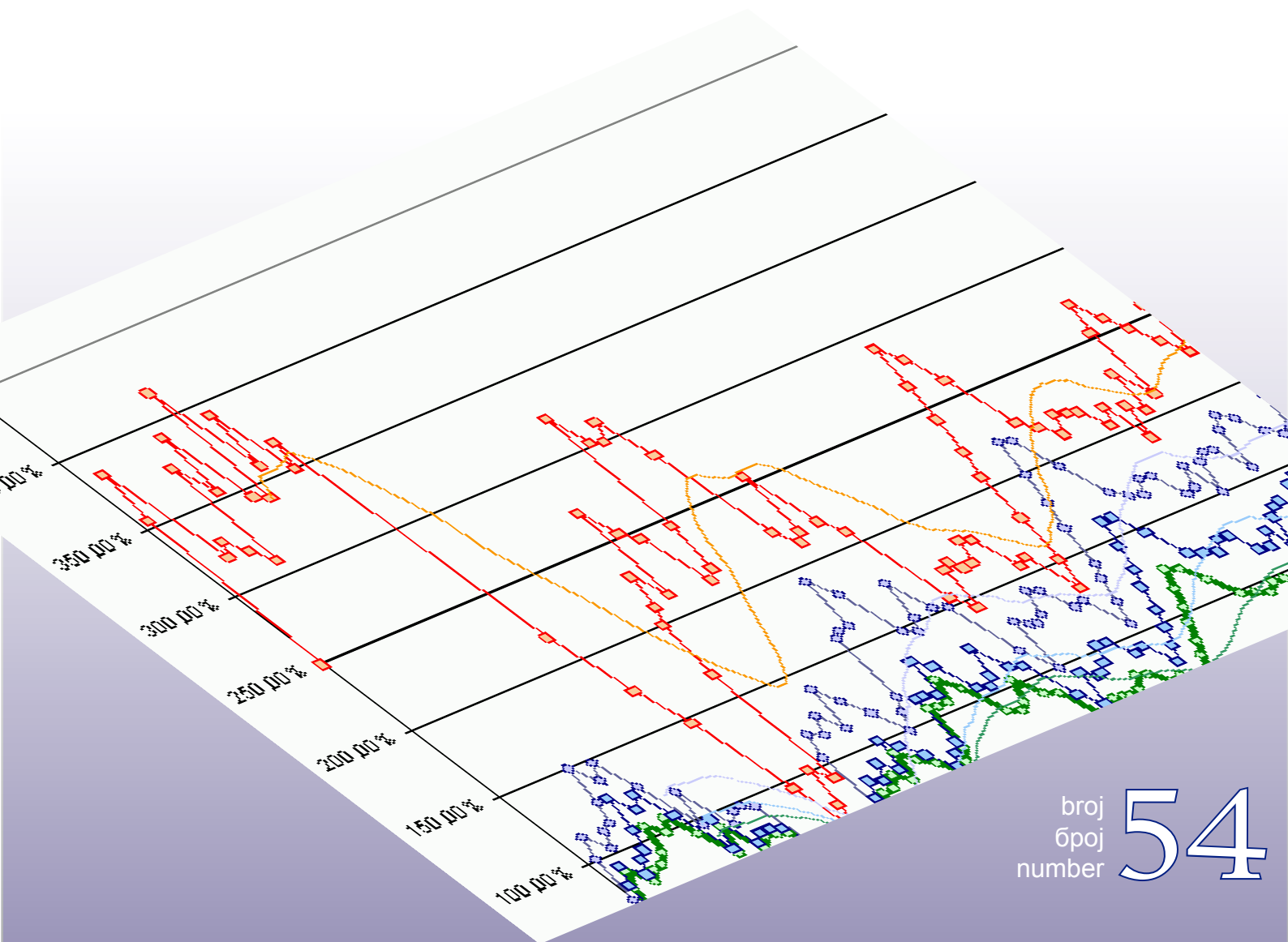

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number **54**

Uz ovaj broj

Globalna finansijska i ekonomska kriza stavila je na težak ispit sve one koji se bave izradom projekcija prihoda. Nepoznanice u vezi sa dubinom i širinom krize, a potom neizvjesnost oko vremena i tempa izlaska iz krize zahtijevale su konstantno prilagođavanje projekcija prihoda sa tekućim makroekonomskim trendovima u 2009.g. Odjeljenje za makroekonomsku analizu je u nekoliko navrata revidiralo projekcije prihoda od indirektnih poreza, a posljednji put početkom novembra 2009. Posljednje projekcije su poslužile kao polazište fiskalnim vlastima i nivoima vlada u BiH za pripremu budžeta za 2010.g., a bile su i predmetom redovitog pregleda Međunarodnog monetarnog fonda u sklopu izvršenja *stand-by* aranžmana sa ovom finansijskom institucijom. S obzirom da prihodi od indirektnih poreza čine preko 80% poreznih prihoda (isključujući doprinose) opće vlade BiH, njihove projekcije predstavljaju bitnu osnovu godišnjeg i srednjoročnog planiranja budžeta svih nivoa vlasti u BiH. Osnovu izrade projekcija za razdoblje 2010-2012, pored tekućih trendova naplate prihoda na jedinstveni račun UIO, čine prognoze osnovnih makroekonomskih pokazatelja i procijenjeni efekti primjene novog Zakona o akcizama u tom razdoblju. Upravo procjena efekata kontinuiranog povećanja stope posebne akcize i uvođenja minimalne akcize na cigarete od 1.1.2010.godine, uz rizik ostvarenja makroekonomskih projekcija DEP-a, predstavlja jedan od glavnih rizika ostvarenja projektiranih prihoda. Odjeljenje je, vodeći se načelom opreznosti, izradilo tri programska scenarija koja su obrazložena u posebnom prilogu ovog Biltena. Prilikom izrade scenarija uzeti su u obzir mogući modeli ponašanja i reakcije potrošača i duhanske industrije na povećanje stopa akciza na cigarete, posljedice koje porast stopa može proizvesti po tržište cigareta i javne prihode, teorijske postavke o elastičnosti potrošnje cigareta, te praksu i iskustva članica EU u vezi sa harmonizacijom stopa akciza sa standardima EU.

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

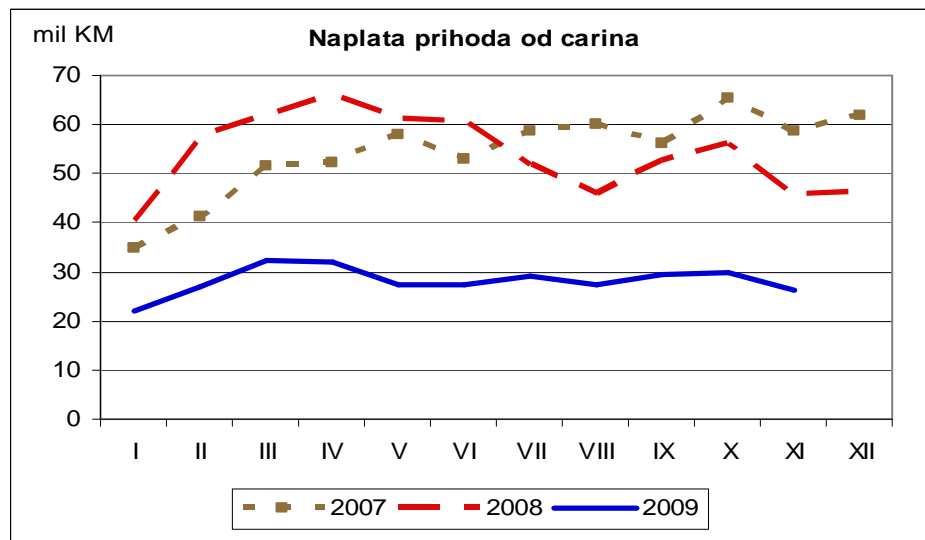
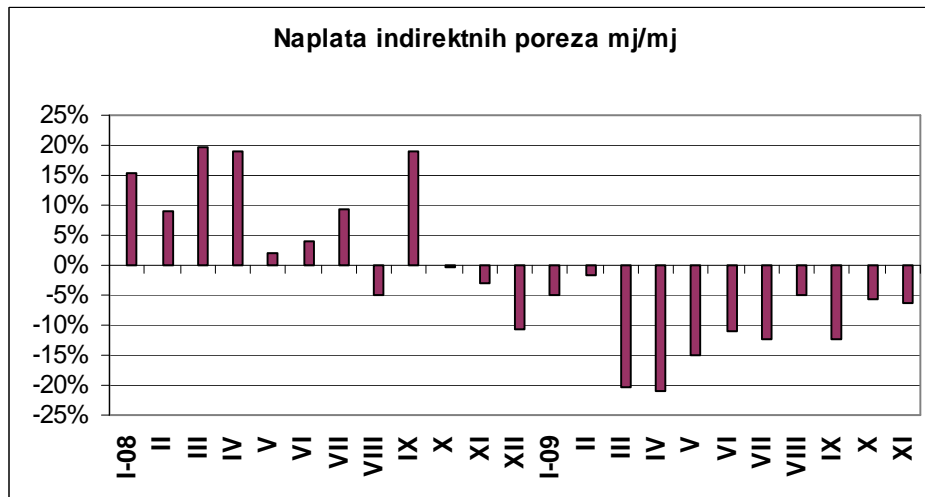
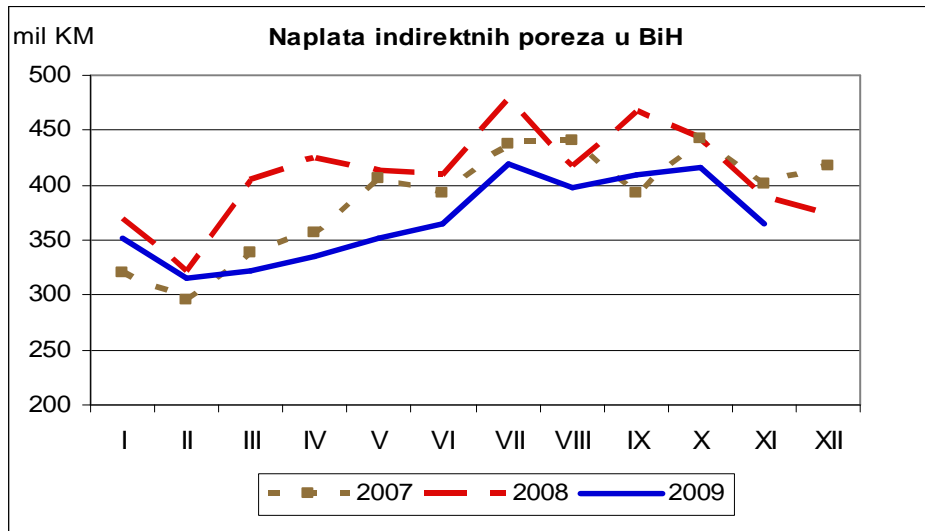
Sadržaj:

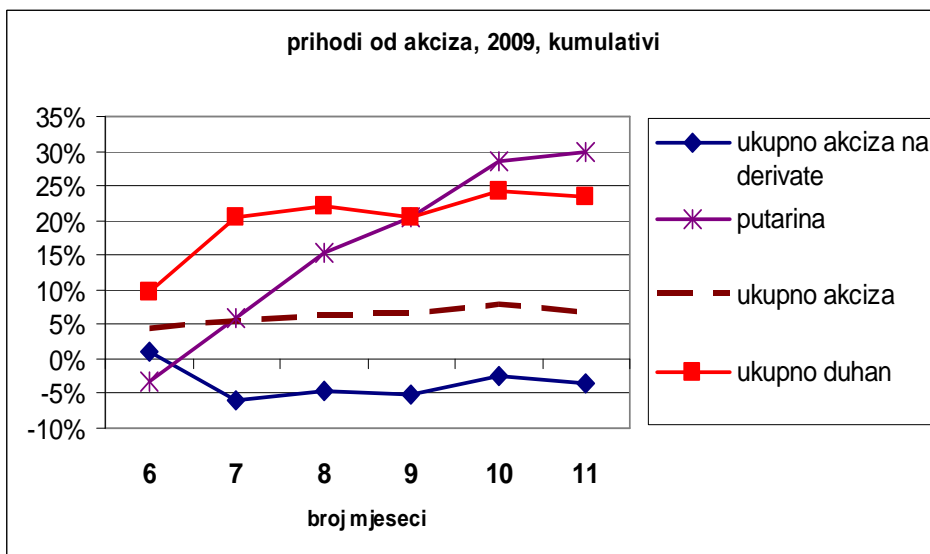
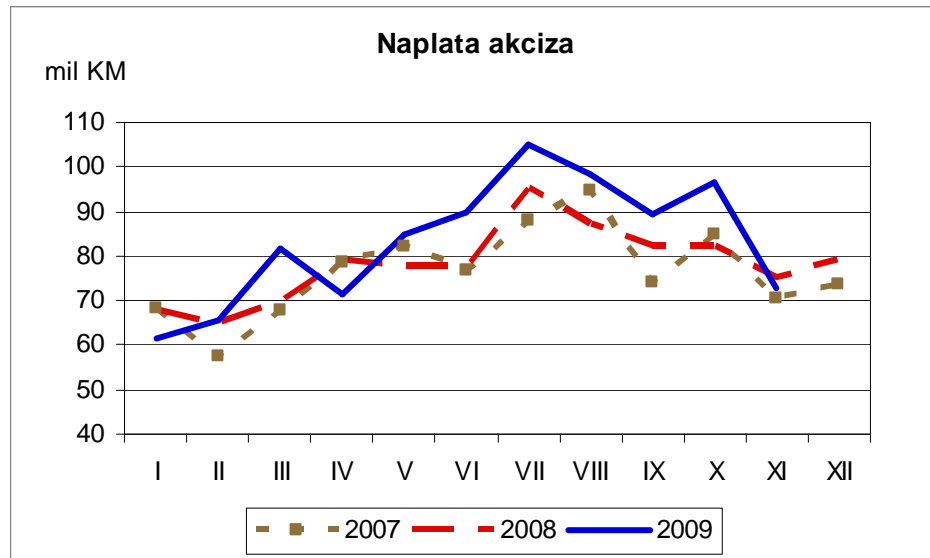
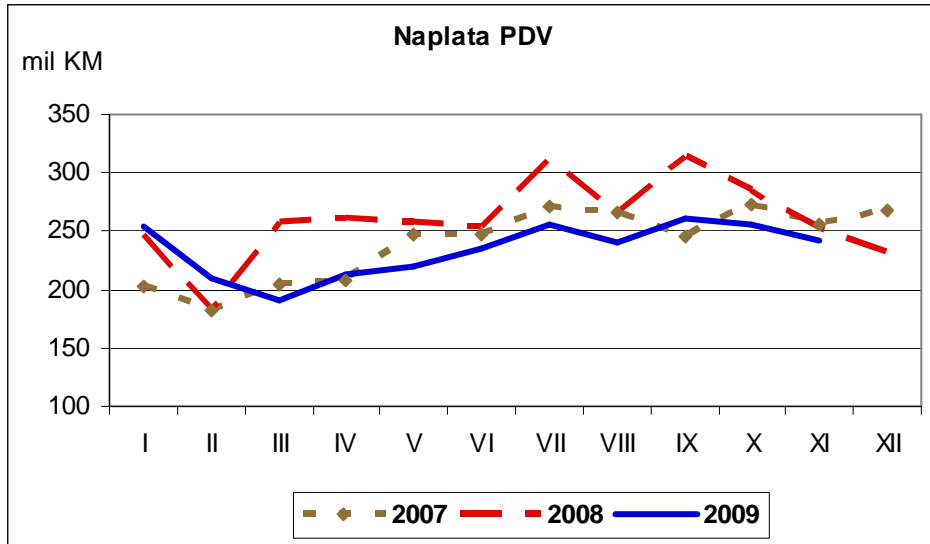
U fokusu: Naplata indirektnih poreza januar - novembar 2009	2
Projekcije prihoda od indirektnih poreza u periodu 2010-2012.g.	4
Projekcije prihoda od akciza na cigarete u 2010	8
Pakt o stabilnosti i rastu u uvjetima globalne ekonomske krize – I dio	13
Iz rada Upravnog odbora UIO	16
Konsolidovani izvještaji: JR, entiteti, I-XI 2009	18
Konsolidovani izvještaji: BiH, Brčko, entiteti, kantoni, I-XI 2009	20
Konsolidovani izvještaji: Kantoni	21

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT saradnik
prevod : Edin Smailhodžić

U fokusu: Naplata indirektnih poreza januar - novembar 2009

(pripremila: dr.sc. Dinka Antić)

Projekcije prihoda od indirektnih poreza u periodu 2010-2012.g.

(pripremila: Aleksandra Regoje, makroekonomista u Odjeljenju)

U tabeli br.1 prikazane su posljednje ažurirane projekcije prihoda od indirektnih poreza za period 2009- 2012. godine¹.

Tabela 1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza 2009-2012.g, nov.2009.

	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
PDV (neto)	2.800,2	2.902,2	3.106,1	3.321,9	-10,2%	3,6%	7,0%	6,9%
Akcize	1.005,6	1.104,6	1.268,2	1.436,1	7,3%	9,8%	14,8%	13,2%
Carine	346,0	327,9	294,1	255,0	-46,9%	-5,2%	-10,3%	-13,3%
Putarina	249,1	308,3	326,2	347,7	31,4%	23,8%	5,8%	6,6%
Ostalo	20,0	20,2	20,4	20,6	-31,8%	1,0%	1,0%	1,0%
UKUPNO	4.420,9	4.663,2	5.015,0	5.381,3	-10,3%	5,5%	7,5%	7,3%
Putarina (0,10 KM/l)	-65,4	-123,3	-130,5	-139,1		88,6%	5,8%	6,6%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	4.355,5	4.539,9	4.884,5	5.242,2	-11,6%	4,2%	7,6%	7,3%

Naplata prihoda u 2009.godini

Prema preliminarnom izvještaju o naplati prihoda na Jedinostveni račun UIO u 2009. godini je prikupljeno ukupno 5.171,9 mil KM prihoda od indirektnih poreza. Kada taj iznos umanjimo za 740,6 mil KM isplaćenih povrata dobijamo neto naplatu prihoda od indirektnih poreza u iznosu od 4.431,3 mil KM, što je za 0,2% više u odnosu na projektovani iznos naplate.

Tabela 2. Plan i izvršenje naplate ind. poreza

2009.godina	I Plan*	II Izvršenje	II/I Indeks
PDV (neto)	2.800,2	2.814,0	100,5
Akcize	1.005,6	997,2	99,2
Carine	346,0	346,7	100,2
Putarina	249,1	250,0	100,4
Ostalo	20,0	23,3	116,7
UKUPNO	4.420,9	4.431,3	100,2

Treba napomenuti da je koloni II – Izvršenje prikazana analitika prikupljenih prihoda prema preliminarnom izvještaju UNO za 2009.g., te da stavka „ostalo“ sadrži 11,45 mil KM neusklađenih prihoda III grupe računa (PDV, porezi i akcize na dom. proiz).² Stoga konačan izvještaj o izvršenju može odstupati od preliminarnog, u smislu da određeni iznos iz stavke „ostalo“ bude preraspodijeljen na PDV i akcize.

¹ Posljednje projekcije, koje su izrađene 5. novembra 2009. godine, predočene su Fiskalnom vijeću za potrebe izrade vladinih budžeta i prvog pregleda MMF-a nakon odobrenja stand-by aranžmana. Projekcije su uključene i u Ekonomsko-fiskalni program za 2010.g. koji BiH podnosi Evropskoj komisiji. Novembarske projekcije za 2009. godinu revidirane su naviše za 30 mil KM na stavci PDV u odnosu na projekcije rađene u mjesecu septembru. Projekcija ukupnih prihoda od indirektnih poreza za 2009. godinu iz mjeseca septembra iznosila je 4.391 mil KM, što je za 0,9% niže od stvarne naplate prihoda.

² Neusklađeni prihodi podrazumijevaju prihode kod kojih nije povezana analitika uplata na Jedinostveni račun i analitičke evidencije obveznika u IT sistemima UIO (PDV, carine, akcize)

Projekcije za 2010-2012.g.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period od 2010. do 2012. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- prognozama makroekonomskih pokazatelja izrađenim od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period,
- daljoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU,
- primjeni čl. 21 Zakona o akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Projekcije **uključuju efekte povećanja posebne akcize u 2010 godini sa 0,15 na 0,30 KM po pakovanju, kao i planiranog kontinuiranog povećanja iste u svakoj narednoj godini za 0,15 KM po pakovanju cigareta.**

PDV

Projekcije prihoda od PDV-a zasnovane su na projekciji rasta potrošnje izrađenoj od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (tabela 3). Prema makroekonomskim prognozama u 2011. i 2012. godini očekuje se snažniji rast potrošnje nego u 2010. godini, što je osnovni razlog višeg projektovanog rasta prihoda od PDV-a u ovim godinama.

Tabela 3. Projekcija rasta potrošnje

Godina	2010	2011	2012
Projekcija rasta potrošnje (DEP)	3,00%	6,23%	6,21%

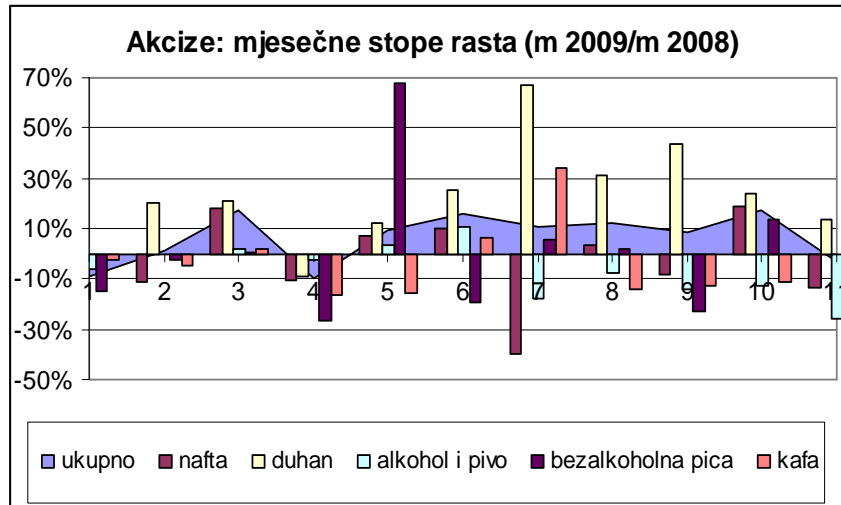
Izvor: DEP, maj 2009.

Očekuje se da će prihodi od PDV-a rasti nešto iznad projektovane stope rasta potrošnje kao rezultat efekata povećanja stope posebne akcize na cigarete. To se objašnjava višestrukim efektom porasta posebnog udjela akcize u maloprodajnoj cijeni na prihode: pored porasta posebne i proporcionalne (*ad valorem*) komponente akciza, rast posebne stope utiče i na prihode od PDV-a.

Akcize

Izmjene zakonske regulative u oblasti akciza donijele su značajniji rast ovih prihoda u drugom polugodištu 2009. godine u odnosu na prvo. Snažniji rast ovih prihoda zabilježen je i par mjeseci prije izmjene Zakona, kao pozicioniranje kompanija iz duhanske industrije pred očekivani rast akciznih stopa. Tako je, nakon pada akciza od 0,3% u prva četiri mjeseca 2009. godine u odnosu na isti period prethodne godine, u zadnjih osam mjeseci zabilježen rast od 9,3%³.

³ Podaci za mjesec decembar 2009. su iz preliminarog izvještaja, te je moguća korekcija ovog pokazatelja naviše nakon povezivanja analitike uplata prihoda koji su u izvještaju iskazani kao neusklađeni.

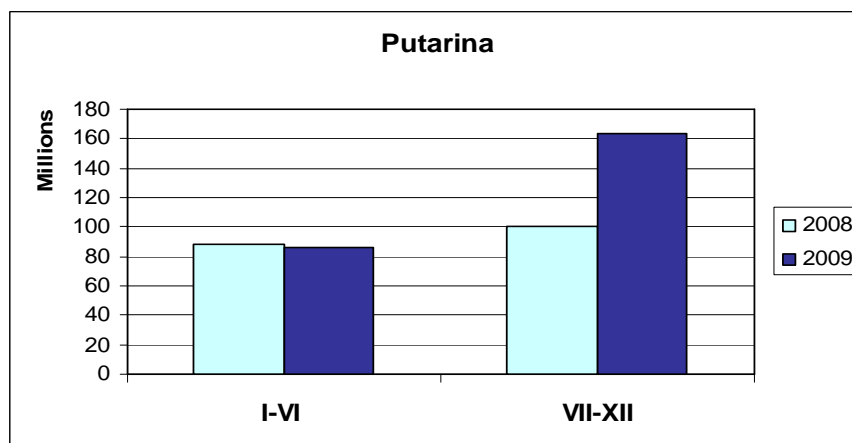

Grafikon 1.

Projekcije prihoda od akciza u narednim godinama bazirane su na DEP-ovim projekcijama makroekonomskih pokazatelja, prvenstveno realnog rasta potrošnje i bruto društvenog proizvoda. Usljed izmjene zakonske regulative u oblasti duhana, prognoze prihoda od akciza u narednom periodu vrlo su neizvjesne zbog oskudnih podataka i nepostojanja analiza o tržištu ponude cigareta, cjenovnoj elastičnosti i strukturi potražnje, modelima ponašanja i psihologije potrošača cigareta prilikom povećanja akciza i cijena cigareta u BiH u prethodnim godinama. S obzirom na navedeno i ostale važne rizike ostvarenja projekcija, poput povećanja krijumčarenja cigareta i rasta crnog tržišta u 2010. godini, procijenjeni efekti povećanja posebne stope akcize na duhan iznose 2,73% od ukupno projektovanih prihoda u 2009. godini. U 2011. i 2012. godini se očekuje nastavak trenda snažnog rasta prihoda od akciza, s obzirom na projektovani rast makroekonomskih pokazatelja i efekata planiranog kontinuiranog povećanja posebne stope akcize na duhan.

Putarina

Povećanje stope putarine sa 0,15 na 0,25 KM/l od 1.7.2009. godine dovelo je do snažnog rasta ovih prihoda u drugom polugodištu prošle godine (63% u odnosu na drugo polugodište 2008, prema preliminarnom izvještaju UIO), uprkos blagom padu potrošnje nafte i naftnih derivata.

Grafikon 2.

Projekcije prihoda od putarine u periodu od 2010. do 2012. godine vezane su za projekcije realnog rasta bruto društvenog proizvoda. Treba imati u vidu da se u prvom polugodištu 2010. godine može očekivati snažniji rast ovih prihoda, kao i u slučaju akciza na cigarete, zbog odloženog efekta povećanja stope putarine (primjena Zakona od 1.7.2009). Usljed uključivanja polugodišnjih efekata izmjene stope putarine projektovan je snažan godišnji rast ovih prihoda, uprkos očekivanom nultom rastu realnog društvenog proizvoda u 2010.godini. Budući da se u bližoj budućnosti ne planira dalje usklađivanje stope akciza na naftne derivate sa standardima EU, efekti novog Zakona su ograničeni samo na prvo polugodište 2010.g, dok je u periodu od 2011. do 2012. godine rast ovih prihoda projektovan u skladu sa projekcijama bruto društvenog proizvoda DEP-a.

Tabela 4. Projekcija rasta realnog BDP-a

Godina	2010	2011	2012
Projekcija rasta realnog BDP-a	0,00%	5,80%	6,60%

Izvor: DEP, maj 2009.

Carine

Odredbe Privremenog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju BiH (SSP) sa Evropskom unijom koje su stupile su na snagu 1.7.2008. godine značajno su uticale na ubiranje prihoda od indirektnih poreza, obzirom da propisuju istovremeno ili postepeno (do 2013.godine) ukidanje carina na uvezenu robu porijeklom iz EU. Uprkos tome što je najznačajnije smanjenje/ukidanje carinskih stopa zabilježeno sa početkom primjene SSP-a, u prvoj godini njegove primjene (2008) nije ostvaren snažan pad prihoda od carina (svega 4 mil KM). Osnovni razlog toga je stupanje na snagu odredaba tek u drugom polugodištu, kao i snažan rast uvoza u navedenoj godini (17,2%). U sljedećoj fazi primjene SSP-a (u 2009. godini) takođe su značajno smanjene carinske stope na robu porijeklom iz EU, što je, uz snažan pad uvoza i odloženi efekat smanjenja carina iz prve faze (početak primjene SSP-a od 1.7.2008.g)⁴ uzrokovalo pad prihoda od carina od ogromnih 304,6 mil KM u odnosu na 2008. godinu.

U narednim godinama predviđen je umjereniji proces smanjivanja carinskih stopa, obzirom da su iste već ukinute na značajan dio uvoza porijeklom iz EU. Iz tog razloga, kao i zbog projektovanog rasta uvoza u narednim godinama, ne očekuje se toliko snažan pad ovih prihoda kao u proteklom periodu (-5,2%, -10,3% i -13,3% za 2010, 2011 i 2012.g. respektivno).⁵

Tabela 5. Projekcija rasta uvoza

Godina	2010	2011	2012
Projekcija rasta uvoza	8,30%	9,90%	10,50%

Izvor: DEP, maj 2009.

Ukupno

S obzirom na gore navedeno, nakon pada prihoda od indirektnih poreza u 2009. godini, u narednom periodu očekuje se postepeni oporavak. U 2010. godini, je projektovan blagi oporavak ekonomije, a projektovani rast prihoda uzrokovan je prvenstveno efektima izmjene zakonske regulative u oblasti akciza. Pored efekata izmjene posebne akcize na duhan od 1.1.2010. godine, na projektovani rast prihoda u 2010. godini ima uticaj i to što je primjena novog Zakona o akcizama stupila na snagu u drugom polugodištu 2009. godine. Kao rezultat toga efekti primjene

⁴ U prvom polugodištu 2008. godini nisu bile na snazi odredbe SSP-a, tako da naplata u 2009. godini uključuje i polugodišnje efekte prve faze smanjenja carina.

⁵ Projekcija uzima u obzir istorijsku sezonsku šemu naplate ovih prihoda i uvoza, projekcije uvoza, udio preferencijalnog uvoza iz EU u ukupnom uvozu i njegovu strukturu prema pojedinim aneksima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

novog Zakona o akcizama neće biti ravnomjerno raspoređeni tokom 2010.g, te se snažniji rast prihoda očekuju se u prvom polugodištu 2010.g. Prema makroekonomskim projekcijama za period od 2011. do 2012. godine može se očekivati snažniji oporavak ekonomije, koji će donijeti i rast prihoda od indirektnih poreza. Pored toga, rastu prihoda značajno će doprinijeti i kontinuirano povećanje posebne stope akcize na cigarete, odnosno usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Na kraju treba još jednom napomenuti da su projekcije prihoda usko vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja (DEP). Stoga **svako odstupanje ovih parametara od projektovanih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda.**

Projekcije prihoda od akciza na cigarete u 2010

(piše: dr.sc. Dinka Antić)

Prihodi od akciza na cigarete sve više postaju važan izvor javnih prihoda. U prethodnim godinama udio ovih prihoda u ukupnim prihodima od akciza se povećao sa 31,7% u 2002.g., na stabilnih 36-38% nakon posljednjeg povećanja stopa akciza 1.1.2005.godine. Međutim, prema preliminarnim podacima udio prihoda od akciza na cigarete u ukupnim akcizama se povećao na 45% u 2009. Istovremeno je rastao udio ovih prihoda u ukupnim prihodima od indirektnih poreza sa 7% u 2002.g. na 10% u 2009.g. Glavni razlozi povećanja udjela akciza na cigarete u strukturi prihoda od indirektnih poreza su sljedeći:

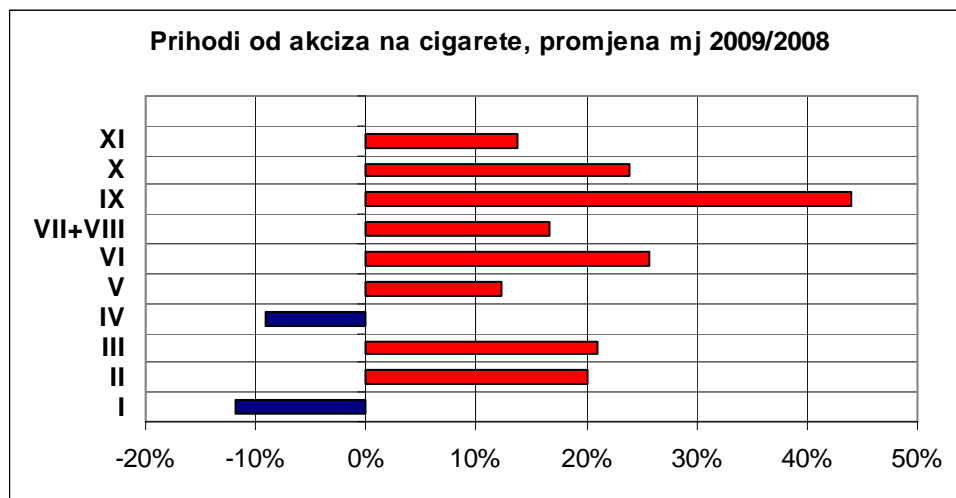
- primjena Sporazuma o stabilizaciji je dovela do drastičnog pada prihoda od carina, a time i do promjene odnosa između prihoda od PDV-a, carina i akciza kao glavnih vrsta prihoda;
- globalna ekonomska kriza je dovela do promjene u strukturi prihoda od akciza u korist akciza na cigarete. Smanjenje ekonomskih aktivnosti kompanija i pad potražnje stanovništva u vrijeme krize dovelo je do smanjenja potrošnje energenata i pada prihoda od akciza na naftne derivate;
- donošenjem novog Zakona o akcizama ("Zakon") započeo je proces harmonizacije oporezivanja akcizom sa minimalnim standardima EU. Početno uvođenje posebne akcize od 0,15 KM/pakovanju je dovelo do snažnog rasta prihoda od akciza, koje, prema preliminarnim izvještajima, premašuje 23%.

Očekuje se da će prihodi od akciza na cigarete u narednim godinama imati sve veći značaj zbog harmonizacije sa minimalnim standardima EU. Već 1.1.2010.g. je nastupilo novo povećanje stopa posebne akcize na cigarete, a u skladu sa Zakonom treba očekivati kontinuirano povećanje stope posebne akcize svake naredne godine za minimalno 0,15 KM/pakovanju, dok ukupna akciza (posebna akciza + *ad valorem*) ne dostigne minimalnu akcizu u EU. Budući da se u 2010.g. očekuje skroman rast BDP i spor oporavak BH ekonomije u narednim godinama, projekcije prihoda od akciza na cigarete sve više će imati utjecaja na projekcije prihoda od indirektnih poreza, a time i na planiranje budžeta korisnika prihoda sa jedinstvenog računa UIO.

Projekcije prihoda od akciza na cigarete u 2010.godini su neizvjesne iz nekoliko razloga:

- s obzirom da su posljednje projekcije izrađene početkom novembra 2009.g., a izmjene Zakona su stupile na snagu sredinom godine, nije ostalo puno prostora za sagledavanje prvih efekata Zakona, a pogotovo za procjenu efekata novog povećanja stope akcize 1.1.2010.;
- zbog kratkog vremenskog razmaka između povećanja akcize 1.7.2009. i 1.1.2010. ne može se pouzdano procijeniti model ponašanja potrošača, koji određuje obim i strukturu potrošnje, ali ni model ponašanja duhanske industrije u vidu marketing-strategije i ukupne poslovne politike u situaciji daljeg kontinuiranog povećanja poreznog opterećenja od 2010.;
- ne postoje procjene obima regularnog i crnog tržišta cigareta u BiH, niti analize elastičnosti potražnje za cigaretama iz prehodnih razdoblja;

- čak i da postoje analize elastičnosti potražnje za cigaretama iz prehodnih razdoblja izvjesno je da globalna ekonomska kriza modificira modele ponašanja potrošača i duhanskih kompanija čak iako se, po definiciji, smatra da je potražnja cigareta cjenovno neelastična;
- Odjeljenje ne raspolaže podacima o stvarnoj potrošnji cigareta budući da se akcize na cigarete plaćaju prije stavljanja cigareta u promet. Podaci o velikom porastu naplaćenih akcizama po toj osnovi u drugoj polovini godine pokazuju samo strategiju segmenata duhanske industrije nakon uvođenja novog Zakona;
- za projekcije prihoda od akciza na cigarete u 2010.g. relevantna je i zakonska odredba da se cigarete sa akciznim markicama izdatim prije 1.7.2009. mogu staviti u promet do 31.12.2009. Isto tako, odluka Upravnog odbora UIO da se cigarete sa akciznim markicama izdatim u drugoj polovini 2009.g. mogu staviti u promet do 31.3.2010.g. imaće određene posljedice po prihode od akciza u 2010.godini.

Grafikon 1

Na Grafikonu 1 uporedili smo naplaćene akcize na cigarete za svaki mjesec 2009.g. u odnosu na isti mjesec 2008. Treba napomenuti da podaci o prihodima od akciza na cigarete u julu, a vjerovatno i u avgustu, sadrže uplate razlike akcize na cigarete koje su popisane 30.6.2009. Iz tog razloga prihode od akciza na cigarete u julu i avgustu, da bi bili uporedivi sa 2008.g., smo prikazali zbirno, prethodno umanjivši ih za 25 mil KM uplaćene razlike.

Činjenica da je do porasta prihoda od akciza na cigarete došlo već početkom 2009.g. pokazuje da je došlo do povećanog povlačenja akciznih markica, koje, zasigurno nije moglo biti kompenzirano potrošnjom u prvom polugodištu. Očigledno je da su kompanije počele sa pozicioniranjem na tržištu i prije stupanja na snagu novog Zakona. S obzirom na gore iznesene probleme može se zaključiti da je potrebno krajnje oprezno pristupiti izradi projekcija. Imajući sve u vidu Odjeljenje je u procesu pripreme projekcija indirektnih poreza za period 2010-2012 izradilo tri scenarija, optimistički, srednji i konzervativni. Zajednička pretpostavka za sva tri scenarija o prevaljivanju novog poreznog opterećenja (posebna akciza 0,15 KM + porast *ad valorem* akcize + porast PDV) na kupca kroz maloprodajnu cijenu:

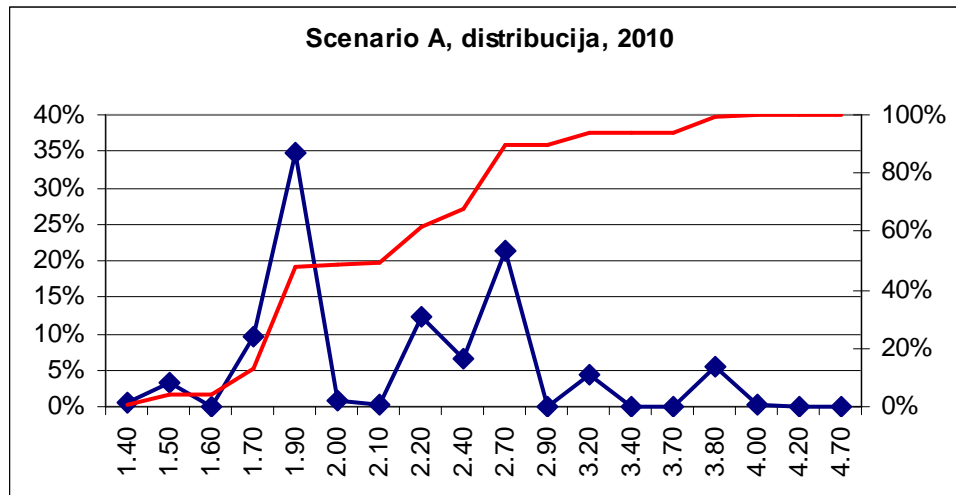
i. scenario A:

Polazište su sljedeće pretpostavke:

- potrošnja cigareta je ***cjenovno neelastična***
- zadržava se ***ista struktura potrošnje*** (distribucija) cigareta.

Na temelju gornjih pretpostavki prevaljivanjem poreznog tereta na maloprodajne cijene očekuje se da će prosječna cijena porasti za 43,67% u odnosu na 2008, odnosno za 14,6% u odnosu na

treći kvartal 2009.godine. Porast cijena dalje mijenja strukturu cigareta u korist skupljih brendova budući da udio brendova sa maloprodajnom cijenom ("MPC") ispod 2,00 KM pada sa 68% na 48%.

Grafikon 2

Međutim, porast cijena neminovno dovodi do pojave dva procesa:

- stanovništvo koje kupuje cigareta niže cjenovne kategorije može da smanji ili da odustane od potrošnje zbog bržeg rasta troškova u odnosu na prihode domaćinstava,
- nagli porast cijena otvara prostor za jačanje krijumčarenja i rast crnog tržišta.

Oba procesa dovode do smanjenja legalne oporezive potrošnje. Odjeljenje je, na bazi iskustava EU, planiralo smanjenje potrošnje od 10% do 2012.godine.

Postoje još dva efekta čiji krajnji neto efekat može biti neutralan na prikupljene prihode u 2010.:

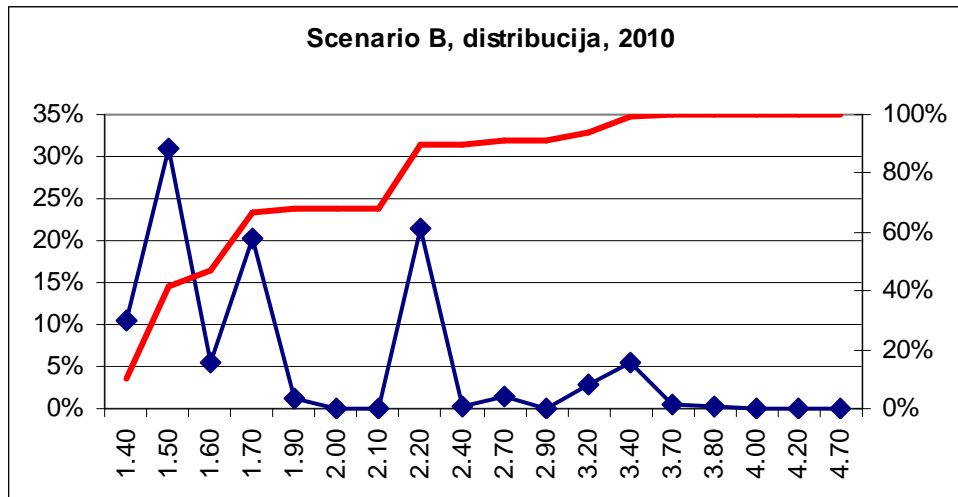
- cigarete sa akciznim markicama izdanim nakon 1.7.2009. mogu se prodavati do 31.3.2010., čime će dijelom umanjiti promet cigareta sa novim cijenama u 2010.
- krajem 2010.g. pred novo usklađivanje posebne akcize (na minimalno 0.45 KM/pak od 1.1.2011.) dio cigareta sa markicama iz 2010.g će biti prometovan 2011. Prihodi od akciza pripadaju fiskalnoj 2010. godini.

Prvi efekat negativno utiče na prihode u 2010, a drugi pozitivno. Krajnji efekat na prihode je neutralan.

ii. **scenario B:**

Polazište scenarija B je pretpostavka da je potrošnja cigareta nižih cjenovnih kategorija (ispod 2,00 KM) cjenovno elastična, ali ograničeno, oko nivoa najpopularnijeg brenda (najvjerovatnije onaj koji odbacuje minimalnu akcizu), dok je potrošnja cigareta viših cjenovnih kategorija (iznad 2,00 KM) cjenovno neelastična.

Gornja pretpostavka osigurava zadržavanje osnovne strukture potrošnje (distribucije) cigareta kao prije primjene novog Zakona o akcizama. S obzirom na uvođenje minimalne akcize prema ovom scenariju 60% cigareta pripada najnižoj cjenovnoj skupini (1,50-1,60 KM). Pomjeranje strukture potrošnje ka najnižoj cjenovnoj skupini dovodi do porasta cijena samo skupljih cigareta, što u konačnici dovodi do smanjenja prosječne cijene na 1,90 KM, tj. ispod prosječne ponderirane cijene u trećem kvartalu 2009. godine, ali još uvijek iznad prosječne cijene prije primjene novog Zakona.

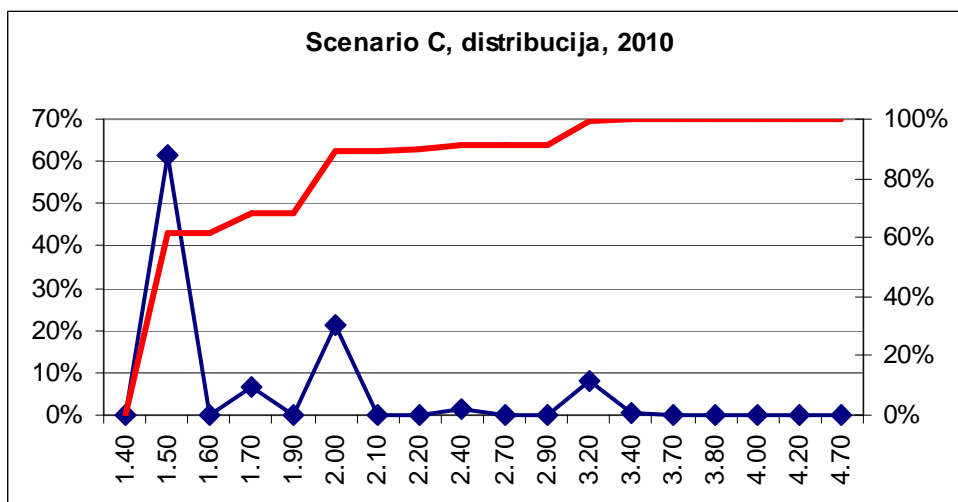

Grafikon 3

iii. scenarij C:

Polazište scenarija C je pretpostavka da je **cjelokupna potrošnja cigareta cjenovno elastična**, što znači da se potrošnja najnižih cjenovnih kategorija zbog primjene minimalne akcize svodi na brend sa cijenom od 1,50 KM, dok se ostala potrošnja vodi cijenom, a ne brendom. U praksi ovaj scenario podrazumijeva da kupac koji je do sada bio spreman da za određeni brend izdvoji 2 KM nakon njegovog poskupljenja odustaje od kupovine tog brenda i opredjeljuje se za neki brend čija je cijena oko 2 KM.

Gornja pretpostavka osigurava zadržavanje strukture potrošnje (distribucije) cigareta kao prije primjene novog Zakona o akcizama. Pomjeranje strukture potrošnje ka najnižoj cjenovnoj skupini obara prosječnu ponderiranu cijenu na 1,78 KM, što osigurava određeni porast prihoda od akciza budući da je iznad prosjeka prije uvođenja novog Zakona.

Grafikon 4

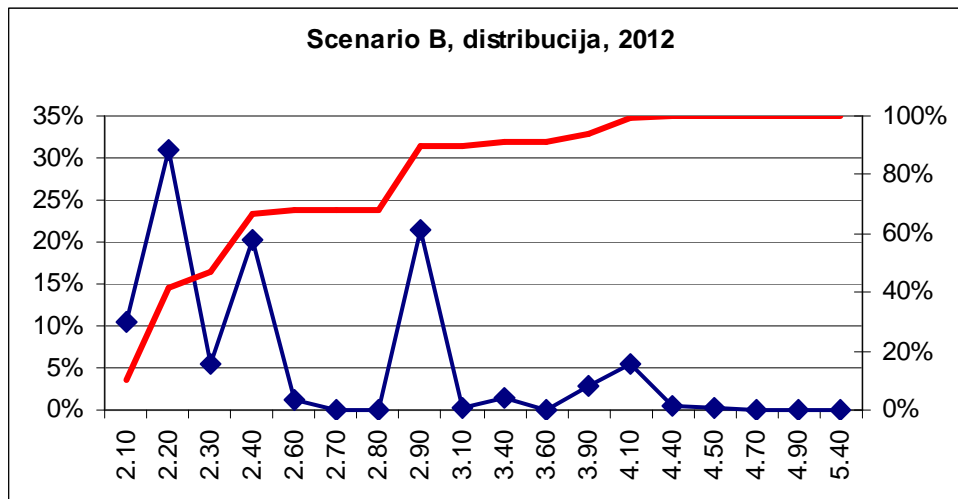
Pregled efekata

Održivost pretpostavke iz scenarija A o cjenovnoj neelastičnosti potrošnje cigareta je diskutabilna, s obzirom na veliki broj potrošača cigareta sa niskim dohocima. S druge strane, vjerovatnoća održivosti pretpostavke iz scenarija C o cjenovnoj elastičnosti potrošnje cigareta, s obzirom na dokazan visok stepen neelastičnosti potrošnje cigareta u drugim zemljama, te s obzirom na mentalitet i potrošačke navike građana BiH, i ekstremnu podijeljenost društva u BiH na bogati i siromašni sloj, gdje se sve više gubi srednji sloj građana, je minimalna. Međutim, s obzirom na visoku dozu neizvjesnosti u vezi sa ostalim faktorima koji mogu da utiču na projekcije, i imajući u vidu lošu fiskalnu poziciju svih nivoa vlada u BiH Odjeljenje se opredijelilo za konzervativni C scenario. Fiskalni efekti scenarija dati su sljedećoj tabeli:

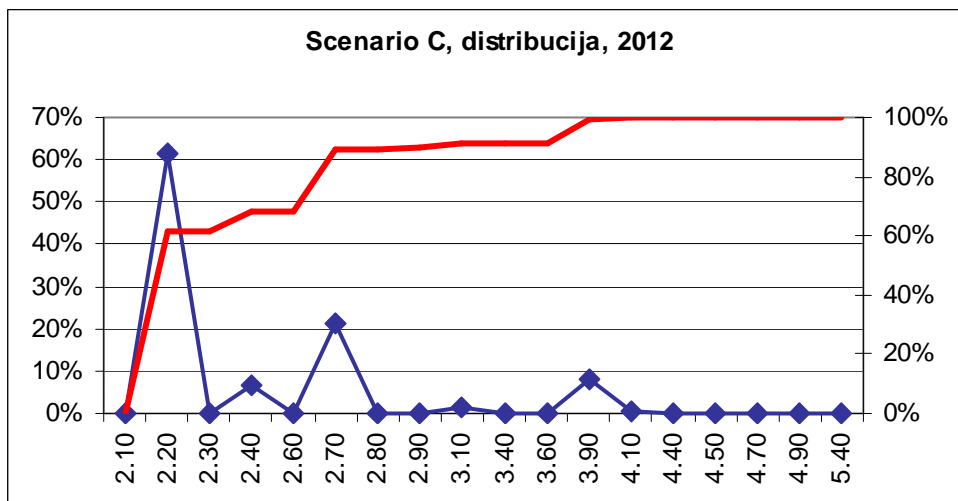
scenario	% povećanja prihoda u 2010*)	kao % BDP**)
A	5,11%	0.83%
B	3,46%	0.56%
C	2,73%	0.44%

*) u odnosu na ukupno projektirane prihode za 2009. godinu (vidjeti prilog u Biltenu)

***) projekcija BDP za 2010 - Direkcija za ekonomsko planiranje

Grafikon 5

Grafikon 6

Iste pretpostavke smo primijenili i na projekcije do 2012.godine. Kod scenarija C (Grafikon 6) primjećuje se porast minimalne MPC i veća koncentracija distribucije oko najjeftinijih cigareta (u 2010.g. oko 15% tržišta, a u 2012.g. oko 40%!) Prema projekcijama na najjeftinije cigarete u 2012.g. akciza će iznositi prosječno oko 1,80 KM akcize po pakovanju. Isto tako, primjećuje se da vremenom dolazi do približavanja scenarija C prema scenariju B s obzirom da kontinuirano raste minimalna MPC i sve više potrošnje se koncentriše oko te cijene.

Pakt o stabilnosti i rastu u uvjetima globalne ekonomske krize – I dio

(autor: Mirela Kadić)

Uvod

Pitanje provodivosti, adekvatnosti i tehničke ispravnosti Pakta o stabilnosti i rastu, deset godina nakon njegova postojanja, u vrijeme kada neke članice Eurozone padaju u fiskalne dubioze, nameće se češće nego ikad prije. Stanje u koje je zapala Grčka, kao jedna od starijih članica Europske unije i Eurozone, u najmanju ruku se smatra alarmantnim, dok neki analitičari idu dalje i situaciju čak porede sa Argentinom⁶. Procijenjeni budžetski deficit za Grčku za 2009.godinu od 12,7% od BDP-a i javni dug koji je prešao 120% od vrijednosti BDP-a daleko su od referentnih parametara utvrđenih Ugovorom iz Maastrichta i Paktom o stabilnosti i rastu.

Pakt o stabilnosti i rastu („Stability and Growth Pact“)

Ugovor iz Maastrichta, potpisan 7.februara 1992.g. nosio je transformaciju Europske zajednice u Europsku uniju. Potpisivanjem ovog ugovora države članice označile su novu etapu integracije i nove ciljeve. Jedan od najznačajnijih ciljeva Ugovora bio je provođenje posljednje faze ekonomske i monetarne integracije, odnosno uvođenje zajedničke valute. U tu svrhu utvrđeno je pet kriterija (tzv. 'Maastricht criteria' ili 'Mastriški kriteriji') koji govore o tome da li je određena zemlja spremna da uvede euro kao svoju valutu. Oni se odnose na sljedeća područja:

- Cjenovna stabilnost (Stopa inflacije ne smije biti viša od 1,5 posto od prosječne stope inflacije tri zemlje članice s najnižom inflacijom u prethodnoj godini)
- Budžetski deficit u pravilu mora biti manji od 3% BDP-a
- Javni dug ne smije premašiti 60% BDP-a
- Dugoročne kamate ne smiju premašiti 2% kamatne stope tri zemlje članice s najnižim kamatnim stopama
- Dvije godine prije uvođenja eura zemlja ne smije raditi devalvaciju nacionalne valute, odnosno dvije godine mora provesti u sistemu ERM II ('Exchange rate mechanism')

Ovi kriteriji su poznati još i kao 'kriteriji konvergencije'.

Prema regulativi Unije i Europske centralne banke nisu bile predviđene kazne za narušavanje ovih kriterija. Međutim, taj nedostatak otklonjen je na inicijativu Njemačke⁷, zemlje koja je dugi niz godina održavale visoke stope rast uz nisku inflaciju, te je očekivala nastavak te politike provođenjem Pakta o stabilnosti i rastu, koji bi ograničio proinflatorne pritiske zemalja članica. 1997. godine na samitu EU u Amsterdamu potpisan je Pakt o stabilnosti i rastu, koji se od početka 1999. počeo i primjenjivati. Njegova zadaća bila je osiguranje provođenja fiskalne discipline unutar Eurozone, odnosno poštovanje sljedećih fiskalnih kriterija:

⁶ 'Why Greece will have to leave the eurozone', Desmond Lachman, Financial times, januar 2010.g.

Dostupno na: <http://www.ft.com/cms/s/0/a920bae4-fee9-11de-a677-00144feab49a.html>

⁷ Nosilac inicijative Theo Waigel, ministar finansija u kabinetu kancelara Helmuta Kohla, poznat je i kao 'otac eura', jer je predložio ime valute i bio nosilac procesa uvođenja zajedničke valute.

Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

- Udio deficita budžeta opće države u BDP-u ne smije preći 3% BDP-a s kraja prethodne finansijske godine. Ako to nije moguće dopušta se da deficit bude malo iznad, ali blizu nivoa od 3%.
- Udio bruto duga opće države u BDP-u ne smije prelaziti 60% BDP-a na kraju prethodne finansijske godine. Ako nije tako, udio mora imati makar tendenciju smanjenja.

2005.godine došlo je do reforme Pakta o stabilnosti i rastu. Njime nisu promijenjeni kvantitativni pragovi nego su definicija i provedba pravila Pakta postale mnogo fleksibilnije. Npr.zemlji s nižim javnim dugom i višim potencijalnim rastom BDP-a će biti dopušten budžetski deficit u visini od 1% BDP-a u srednjem roku, dok će visokozadužene zemlje s nižim potencijalnim rastom morati težiti uravnoteženim javnim finansijama. Treba također napomenuti da je u Protokolu o proceduri prekomjernog deficita, kao dijelu Ugovora iz Maastrichta, navedeno da fiskalni deficit može biti i veći ukoliko je riječ o 'privremenom i izvanrednom događaju'⁸. Tokom formiranja Pakta ova klauzula je bila predmetom brojnih rasprava.

Kako funkcioniše Pakt o stabilnosti i rastu?

I Ugovor iz Maastrichta i Pakt predviđjeli su određena proceduralna pravila za provođenje fiskalne discipline, kako zemalja članica eurozone, tako i zemalja koje se pripremaju da to postanu. Pravila imaju 'elemente prevencije' ('the preventive arm') i 'elemente odvraćanja' ('the dissuasive arm').

Element prevencije Pakta podrazumijeva redovni multilateralni nadzor budžetskih pozicija zemalja članica EU. Članice su obavezne da do 1.decembra svake godine Komisiji podnesu **programe stabilnosti** (ako se radi o zemlji koja je već u eurozoni) ili **programe konvergencije** (zemlje nečlanice eurozone)⁹. Ti programi moraju predstaviti srednjoročne ciljeve budžetskih pozicija i prema potrebi opisati put do tih pozicija. Vijeće daje mišljenje o tim programima na osnovu preporuke koju daje Evropska komisija. Ukoliko postoji značajno odstupanje budžetskog ishoda od cilja i to implicira rizik od probijanja praga od 3% od BDP-a, Vijeće može izdati 'rano upozorenje' ('**early warning**') članici u kojem je traži da provede neophodne mjere prilagođenja da bi se izbjegao deficit. Od reforme Pakta iz 2005.godine, Vijeće također može izdati i tzv. prijedlog politike ('**policy advice**'), koji predstavlja svojevrsnu zamjenu instrumenta 'early warning'.

Elementi odvraćanja proceduralnih pravila se implementiraju kroz tzv.proceduru prekomjernog deficita. Procedura se sastoji iz sljedećih koraka:

1. Komisija priprema **izvještaj**. Pri pripremanju izvještaja Komisija uzima u obzir da li kapitalni izdaci te zemlje prelaze vladin deficit, te također ima u vidu srednjoročne ekonomske i budžetske pozicije date zemlje članice.
2. Ekonomsko-finansijski odbor, sačinjen od rukovodećih državnih službenika iz ministarstava finansija i nacionalnih centralnih banaka zemalja članica, sačinjavaju **mišljenje** o izvještaju Komisije.
3. Ukoliko potom Komisija smatra da je deficit, stvarni ili procijenjeni, prekomjeran, ona će ECOFIN vijeću¹⁰ uputiti **mišljenje**, kao i preporuku adekvatnih mjera i politika za korekciju deficita.
4. Na osnovu mišljenja Komisije, ECOFIN vijeće donosi i **formalnu odluku** da li je deficit prekomjeran. Ako jeste, ovo vijeće daje **preporuku**, u kojoj su sadržana dva roka: jedan za preduzimanje prvih efikasnih mjera, a drugi za stvarnu korekciju deficita.
5. Ako se zemlja članica ogluši na preporuku, ECOFIN vijeće izdaje **notu**, kao zadnje upozorenje prije sankcija.

⁸ 'Protocol on excessive deficit procedure', Official Journal of the European Communities, No C 191/84, 29.7.1992.

Dostupno na: http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/11992M/tif/JOC_1992_191_1_EN_0001.pdf

⁹ Svi programi stabilnosti i konvergencije dostupni na:

http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/convergence/programmes/index_en.htm

¹⁰ ECOFIN vijeće je tijelo EK sastavljeno od ministara finansija članica.

Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo:Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

6. Ako zemlja i dalje ne poduzme korektivne mjere, ECOFIN zahtjeva od zemlje da položi **nekamatni depozit** kod Komisije. Depozit se sastoji od dvije komponente: fiksne (0,2% od BDP-a) i varijabilne komponente (0,1% za svaki procentni poen preko deficita od 3% od BDP-a). Isto tako sa svakom daljnjom godinom u prekomjernom deficitu, polaže se dodatni depozit od 0,5%¹¹.
7. Ako, po mišljenju ECOFIN vijeća, prekomjerni deficit ne bude korigiran u roku od dvije godine po polaganju depozita, depozit će se pretvoriti u **kaznu**¹², koja se raspoređuje između onih zemalja eurozone koje nemaju prekomjerni deficit.

Osim fiskalnih kriterija za uvođenje eura, Ugovor iz Maastrichta sadržava i druge odredbe koje se odnose na javne finansije u zemljama članicama. Odredbama članaka 101-104. zabranjuje se finansiranje deficita države od strane Europske centralne banke i nacionalnih centralnih banaka, kao i povlaštenu pristup institucija javnog sektora finansijskim institucijama. Ove odredbe isključuju mogućnost da EU odnosno europska monetarna unija (EMU) odgovaraju za obaveze država članica. Ovo konkretno znači da se u slučaju insolventnosti bilo koje finansijske institucije zemlje članice EU odnosno druge zemlje neće smatrati odgovornim za dug insolventne institucije. Ovo je tzv. **'non-bail out' klauzula**. Ovime se nastojalo postići da se jednom uspostavljena stabilnost zadrži tokom cijelog sudjelovanja zemlje u EMU.

Zemlja	Datum izvještaja EK (Član 104.3)	Odluka Vijeća o postojanju prekomjernog deficita (Član 104.6)	Tekući rokovi za korekcije
Austrija	7.10.2009.	2.12.2009.	2013
Belgija	7.10.2009.	2.12.2009.	2012
Češka	7.10.2009.	2.12.2009.	2013
Njemačka	7.10.2009.	2.12.2009.	2013
Italija	7.10.2009.	2.12.2009.	2012
Nizozemska	7.10.2009.	2.12.2009.	2013
Portugal	7.10.2009.	2.12.2009.	2013
Slovenija	7.10.2009.	2.12.2009.	2013
Slovačka	7.10.2009.	2.12.2009.	2013
Poljska	13.5.2009.	7.7.2009.	2012
Rumunija	13.5.2009.	7.7.2009.	2011
Litvanija	13.5.2009.	7.7.2009.	2011
Malta	13.5.2009.	7.7.2009.	2010
Francuska	18.2.2009.	27.4.2009.	2013
Latvija	18.2.2009.	27.4.2009.	2012
Irska	18.2.2009.	27.4.2009.	2014
Grčka	18.2.2009.	27.4.2009.	2010
Španija	18.2.2009.	27.4.2009.	2013
UK	11.6.2008.	8.7.2008.	fin.godina2014/15
Mađarska	12.5.2004.	5.7.2004.	2011

Tabela 1. Pregled pokrenutih procedura prekomjernog deficita

Izvor: http://ec.europa.eu/economy_finance/sqp/deficit/countries/index_en.htm

U sljedećem broju biltena o reformi Pakta i utjecaju globalne ekonomske krize.

¹¹ Ove novčane sankcije predviđene su samo za prekoračenje po kriteriju deficita, ali ne i za prekršaje po kriteriju duga.

¹² Predmet brojnih rasprava bila je adekvatnost novčane kazne zemlji koja ionako 'grca' u deficitu.

Iz rada Upravnog odbora UIO

(pripremila: dipl. prof. Darija Tošić)

105. sjednica Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje je održana 28.12.2009. godine u Sarajevu. Članovi UO UIO su raspravljali i utvrdili mišljenje na prijedlog Zakona o dopuni Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja predlagača Komisije za vanjsku trgovinu i carine kao i inicijativu poslanika Parlamentarne skupštine BiH za izmjenu istog zakona. Na oba prijedloga UO je dao negativno mišljenje. Upravni odbor smatra da nema osnova da podrži predložene izmjene i dopune Zakona o sistemu za indirektno oporezivanje jer iste narušavaju nadležnosti koje su mu zakonom propisane. Usvojena je odluka o visini stope kompenzatorne kamate za period od 01.januara 2010. godine do 30. juna 2010. godine. Visina stope kompezatorne kamate za pomenuti period iznosi 12%. Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupku prinudne naplate indirektnih poreza je takođe usvojen, u tekstu koji je predložila Radna grupa oformljena od strane UO UIO. UO je, na prijedlog RG, odbio Prijedlog Sporazuma o prinudnoj naplati sudskih taksi na tužbu i presudu s obrazloženjem da bi to zahtijevalo veliko angažovanje radnika sa malom dobiti a velikim troškovima za Upravu za indirektno oporezivanje. UO je takođe usvojio odluku u vezi angažmana vanjske revizije za vršenje ispitivanja prikupljanja i raspodjele prihoda za 2009. godinu. UO će donijeti posebnu odluku o predmetu, sadržaju i obimu revizije.

Konsolidovani izvještaji

(pripremile: Aleksandra Regoje i Mirela Kadić)

Tabela 1. (Konsolidovani izvještaji: BiH: entiteti, JR)

Konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode od indirektnih poreza koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje na Jedinствeni račun,
- transfere sa Jedinствenog računa UIO za servisiranje vanjskog duga,
- transfere sa Jedinствenog računa UIO za finansiranje Brčko Distrikta, kantona, općina i Direkcija za puteve,
- prihode budžeta Bosne i Hercegovine sa Jedinствenog računa UIO,
- prihode i rashode budžeta Federacije BiH,
- prihode i rashode budžeta Republike Srpske.

Tabela 2. (Konsolidovani izvještaji: BiH: država, entiteti, Brčko Distrikt, kantoni)

1. Konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode budžeta BiH
- prihode i rashode budžeta Brčko Distrikta
- prihode i rashode budžeta RS
- prihode i rashode budžeta FBiH
- prihode i rashode budžeta kantona

2. U izvještaj je uključena amortizacija vanjskog duga

Tabele 3.1. – 3.2. (Konsolidovani izvještaji: kantoni)

1. Konsolidovani izvještaj uključuje:

- Prihode i rashode budžeta kantona
- Prihode i rashode budžeta pripadajućih općina

BiH : Entiteti i JR, I-XI 2009.g.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	Ukupno
1 Tekući Prihodi	384,6	359,4	402,0	416,4	425,2	443,4	497,4	448,8	470,4	465,1	408,6	4721,3
11 Porezni prihodi	367,0	337,2	370,0	391,7	378,3	385,5	440,0	421,4	432,4	436,1	381,9	4341,4
111 Indirektni porezi (i sredstva sa JR)	351,7	316,9	322,8	335,6	355,0	365,1	420,0	397,7	409,9	417,1	364,8	4056,6
PDV	254,3	209,2	191,4	213,1	222,7	235,1	255,8	239,8	261,6	255,2	242,8	2581,1
PDV na uvoze	126,3	151,9	174,9	177,3	161,5	178,3	182,6	165,6	178,5	183,0	166,2	1845,9
PDV obaveza prema PDV prijavama	168,1	109,4	106,1	100,2	117,5	116,8	124,4	136,5	134,9	125,1	126,1	1365,1
PDV prema automatskom razrezu od stane UIO	0,0	0,0		0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3
PDV jednokratne uplate	0,1	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	1,5
Ostalo	2,6	1,9	2,3	1,6	1,7	1,8	2,4	1,7	2,0	2,1	2,0	22,2
Povrat PDV	-42,8	-54,4	-92,0	-66,3	-58,2	-61,9	-53,7	-64,1	-53,8	-55,1	-51,6	-653,9
Carine	22,3	27,7	33,2	32,4	27,9	28,5	29,7	27,6	30,0	30,1	26,7	316,0
Porez na promet	0,4	0,7	0,6	1,0	0,6	0,5	0,7	0,5	0,3	0,6	0,2	6,1
Akciza	61,7	65,4	81,8	71,5	84,9	89,7	104,9	98,2	89,4	96,6	72,7	916,8
uvozni pr.	49,1	44,2	55,9	45,4	53,4	57,6	74,0	62,4	53,9	61,5	40,9	598,2
u zemlji	12,6	21,2	25,9	26,1	31,5	32,1	30,9	35,7	35,5	35,1	31,8	318,6
Putarina	12,0	13,3	15,4	16,7	17,9	10,7	27,5	30,3	27,2	33,4	21,4	225,9
Ostalo	1,0	1,1	1,3	1,4	1,5	1,4	1,8	1,8	1,7	1,6	1,4	15,9
Ostali povrati	-0,2	-0,5	-0,8	-0,4	-0,5	-0,9	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5	-5,3
112 Direktni porezi	15,3	20,3	47,1	56,1	23,4	20,4	20,0	23,7	22,5	18,9	17,1	284,8
Porezi na dohodak i dobit	14,2	18,6	45,4	55,0	22,3	19,3	18,8	22,5	21,5	17,9	16,2	271,6
Ostali poreski prihodi	1,1	1,7	1,8	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2	1,0	1,1	0,9	13,2
12 Neporezni prihodi	16,0	21,9	31,5	24,5	46,8	57,2	56,8	27,2	37,6	28,5	25,7	373,6
13 Ostali prihodi	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,5	0,1	0,1	0,3	0,0	0,1	1,5
14 Donacije/grantovi	0,7		0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	1,3
15 Transferi viših nivoa	0,8	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,4	0,1	0,1	0,3	0,9	3,5

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	Ukupno
2 Tekući Rashodi	310,5	368,2	392,4	433,3	412,5	460,1	465,7	420,9	455,8	482,1	424,6	4626,2
21 Tekući izdaci	56,9	81,1	83,2	89,1	87,6	108,1	67,1	82,4	84,9	87,6	87,5	915,5
211 Plaće i naknade	53,2	73,0	72,6	73,3	73,6	92,2	50,9	69,9	69,2	69,4	69,7	766,9
212 Izdaci za materijal i usluge	3,7	8,1	10,5	15,8	14,0	15,9	16,2	12,5	15,8	18,2	17,8	148,6
22 Grantovi/Socijalni transferi/Subvencije	17,5	56,2	70,0	87,4	82,0	75,0	107,1	66,4	94,9	91,7	94,3	842,5
23 Plaćanje kamate	1,2	3,9	13,1	2,1	16,4	19,8	3,3	9,5	4,7	5,0	8,5	87,6
24 Ostali izdaci/potrošnja/transferi	0,1	19,7	19,7	22,2	18,4	25,2	23,5	20,0	23,7	33,3	21,7	227,6
25 Transferi sa JR	216,8	200,8	176,8	210,9	188,0	213,1	243,1	224,8	235,3	235,6	196,9	2342,2
od čega: Budžet BiH	52,3	60,7	62,2	62,2	56,5	62,2	65,0	59,3	62,2	62,2	59,3	664,0
od čega: FBiH / kantoni, općine, Direkcija za ceste	124,0	110,9	84,1	115,4	99,0	113,6	138,2	126,6	132,3	132,9	107,0	1283,9
od čega: RS / gradovi, općine, JP "Putevi RS"	29,8	20,0	21,3	23,5	22,2	26,5	28,1	27,2	28,9	28,4	20,3	276,2
od čega: Brčko	10,6	9,2	9,2	9,8	10,3	10,9	11,9	11,7	12,0	12,1	10,3	118,1
27 Transferi kantonima, opstinama i gradovima	18,6	6,4	33,0	21,9	21,9	20,9	22,1	18,0	17,1	29,5	21,0	230,3
28 Neto pozajmljivanje*	-0,5	0,0	-3,4	-0,3	-1,9	-2,0	-0,6	-0,2	-4,8	-0,5	-5,3	-19,4
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	0,7	10,0	11,3	6,0	6,2	8,0	5,5	6,3	8,4	5,2	10,5	78,2
4 Vladin suficit (+)/ deficit(-) (1-2-3)	73,3	-18,9	-1,7	-22,9	6,6	-24,7	26,1	21,6	6,2	-22,2	-26,5	16,9
5 Neto finansiranje**	-1,33	-6,06	12,31	94,53	149,89	-25,05	372,27	-168,78	-10,28	-14,66	-20,50	382,3

Tabela 1.

BiH: država, entiteti, Brčko Distrikt, kantoni, I-XI 2009.g.

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	Ukupno
1	Prihodi (11+12+13+14)	361.428.773	384.566.668	438.976.489	576.343.281	448.816.096	470.088.338	488.648.779	443.100.601	468.531.677	474.611.343	408.958.424	4.964.070.469
11	Prihodi od poreza	319.159.691	340.204.085	382.917.308	398.596.255	374.040.869	369.252.263	401.826.309	391.654.573	405.410.266	402.448.312	345.866.048	4.131.375.978
	Porezi na dohodak i dobit	23.185.593	39.044.313	76.119.523	102.222.090	52.339.929	42.677.971	46.454.764	43.861.568	43.978.131	40.652.075	38.145.413	548.681.370
	Porez na imovinu	2.616.954	2.550.559	1.618.842	1.547.039	1.591.952	1.682.939	1.761.066	1.523.452	1.475.482	1.474.880	1.364.805	19.207.969
	Prihodi od indirektnih poreza	292.781.079	297.423.279	304.253.151	294.137.097	319.854.295	324.735.731	352.919.252	344.999.821	359.764.114	360.101.456	306.262.176	3.557.231.452
	Ostali porezi	576.065	1.185.934	925.792	690.030	254.693	155.622	691.226	1.269.731	192.538	219.901	93.654	6.255.187
12	Neporezni prihodi	37.494.537	42.486.428	55.152.413	174.733.679	72.804.915	89.457.490	83.355.114	49.961.609	57.084.279	69.246.327	51.950.349	783.727.138
13	Grantovi	4.750.762	1.736.662	852.211	2.949.876	1.958.317	10.886.970	3.331.858	1.310.791	5.842.592	2.884.265	10.999.242	47.503.545
14	Ostali prihodi	23.784	139.492	54.558	63.471	11.996	491.614	135.498	173.629	194.541	32.440	142.785	1.463.808
2	Rashodi (21+22+23)	312.034.174	355.317.558	438.010.283	450.122.979	447.094.213	486.292.030	445.271.945	415.926.024	456.884.020	468.273.594	473.317.054	4.748.543.873
21	Tekući izdaci	312.356.982	354.116.283	440.214.720	448.224.293	447.688.229	486.867.714	442.968.529	415.674.526	460.187.263	458.408.176	476.405.580	4.743.112.295
	Bruto plaće i naknade	195.867.926	222.173.513	223.009.579	221.169.481	223.704.039	239.793.495	181.721.865	214.994.718	213.224.275	207.439.306	216.700.924	2.359.799.120
	Izdaci za materijal i usluge	23.494.698	33.709.169	39.136.273	45.382.301	43.084.039	52.135.366	40.515.302	40.416.258	52.321.257	51.411.429	50.050.474	471.656.566
	Grantovi	91.083.780	94.197.742	164.843.223	179.452.325	164.426.852	174.365.279	217.024.054	150.302.696	188.777.873	194.437.109	201.070.769	1.819.981.703
	Izdaci za kamate i ostale naknade	1.910.579	4.035.858	13.225.644	2.220.186	16.473.300	20.573.573	3.707.309	9.960.853	5.863.858	5.120.332	8.583.413	91.674.906
22	Ostali rashodi	280.439	1.286.094	1.407.840	2.389.385	1.475.933	1.433.146	2.348.448	432.195	827.561	-149.103	547.257	12.279.195
23	Neto pozajmljivanje*	-603.248	-84.819	-3.612.276	-490.699	-2.069.949	-2.008.829	-45.032	-180.697	-4.130.805	10.014.521	-3.635.783	-6.847.617
3	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	7.799.828	10.157.560	15.318.561	11.423.096	17.652.866	30.765.586	17.302.324	23.639.222	30.767.080	15.869.154	24.017.971	204.713.250
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	41.594.772	19.091.550	-14.352.355	114.797.206	-15.930.983	-46.969.278	26.074.510	3.535.355	-19.119.423	-9.531.405	-88.376.601	10.813.346
5	Neto finansiranje**	-1.982.327	-6.304.047	11.916.135	97.911.531	149.730.473	-26.977.634	371.654.481	-168.888.753	-10.832.647	-12.291.253	-20.296.044	383.639.916

Tabela 2.

Unsko-sanski kanton, I-X 2009.g.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	I-X 2009	I-X 2008
1 Prihodi (11+12+13+14)	16.879.496	15.066.541	15.744.683	19.810.164	19.714.689	19.347.865	20.289.555	19.270.663	21.571.105	21.514.118	189.208.880	214.904.438
11 Prihodi od poreza	13.115.451	11.907.454	12.231.764	16.465.715	13.407.589	14.606.268	16.785.842	15.551.471	15.464.125	15.691.886	145.227.565	170.037.028
Porezi na dohodak i dobit	652.461	633.805	996.271	4.410.944	1.770.103	1.682.036	1.692.053	1.431.894	1.152.600	1.327.451	15.749.619	18.865.440
Porez na imovinu	676.893	595.498	385.930	300.716	342.713	361.048	302.626	400.170	345.750	380.338	4.091.682	5.425.313
Indirektni porezi	11.775.006	10.665.780	10.841.059	11.743.237	11.282.343	12.551.394	14.780.156	13.709.922	13.959.741	13.979.329	125.287.967	144.940.633
Ostali porezi	11.091	12.371	8.504	10.818	12.431	11.790	11.007	9.485	6.034	4.768	98.298	805.642
12 Neporezni prihodi	3.368.727	2.459.199	2.859.018	3.031.372	4.458.396	3.333.043	2.767.887	3.202.024	4.144.996	5.152.818	34.777.480	39.264.157
13 Grantovi	390.785	704.421	653.901	313.077	1.848.704	1.408.554	735.826	517.168	1.961.984	669.414	9.203.834	5.603.253
14 Ostali prihodi	4.533	-4.533	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Rashodi (21+22)	16.305.907	16.347.920	20.856.300	16.576.334	17.293.641	20.587.445	15.942.030	15.171.521	22.316.334	16.457.804	177.855.236	198.563.826
21 Tekući izdaci	16.311.696	16.351.507	20.855.624	16.582.316	17.293.641	20.587.445	15.919.893	15.171.521	22.320.432	16.457.804	177.851.879	198.581.110
Bruto plaće i naknade	11.335.351	11.195.414	12.558.462	11.504.620	10.849.917	11.134.613	9.754.668	9.790.719	10.329.168	9.021.947	107.474.880	110.609.190
Izdaci za materijal i usluge	1.757.583	1.572.992	1.665.807	1.058.234	1.474.805	2.013.992	1.997.442	1.530.996	3.256.128	2.308.733	18.636.711	19.829.181
Grantovi	2.859.676	2.380.571	3.492.865	3.593.517	3.603.964	3.633.106	3.294.161	2.195.211	4.868.274	3.031.625	32.952.970	44.489.962
Izdaci za kamate i ostale naknade	154.890	71.068	43.846	119.978	118.050	24.469	207.861	72.898	14.631	39.340	867.033	850.426
Doznake nižim potrošačkim jedinicama	204.196	1.131.462	3.094.644	305.967	1.246.904	3.781.264	665.760	1.581.697	3.852.230	2.056.160	17.920.284	22.802.351
22 Neto pozajmljivanje*	-5.789	-3.587	676	-5.982	0	0	22.137	0	-4.098	0	3.357	-17.284
3 Neto nabavka nefinansijskih sredstava	450.985	308.038	1.239.504	539.757	1.624.266	670.978	3.973.763	4.626.279	5.420.690	932.820	19.787.079	20.245.362
4 Vladin suficit/deficit (1-2-3)	122.604	-1.589.416	-6.351.122	2.694.073	796.782	-1.910.557	373.762	-527.137	-6.165.919	4.123.494	-8.433.435	-3.904.750
5 Neto finansiranje**	-9.126	-29.904	-9.070	-21.218	-105.286	-8.759	-26.824	-9.294	-590.824	-9.421	-819.727	6.383.018

Tabela 3.1.